

Protocol

Medisch handelen en medicijnverstrekking

INHOUD

Inhoud	2
Inleiding	3
1. Een leerling wordt ziek op school	4
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek	5
3. (Voorbehouden) Medische handelingen	6
4. Wettelijke regels en aansprakelijkheid	8
Bijlage 1- Voorbeelden ingevuld formulier Medisch Protocol	10
Bijlage 2: in te vullen formulier medisch protocol	12
Bijlage 3: Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen.....	13
Bijlage 4: Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit:	13

INLEIDING

Medewerkers van Pro College regio Nijmegen (hierna: Pro College) worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofd- en buikpijn.

De schoolleiding krijgt soms ook het verzoek van ouders/verzorgers om hun kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

En een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van schoolpersoneel gevraagd, bijvoorbeeld het geven van sondevoeding of een injectie. Pro College geeft door middel van dit protocol aan, hoe in voorkomende situaties gehandeld moet worden.

De leerlingen van Pro College zijn overwegend tussen de 12 en 19 jaar oud.

Hierbij geldt het volgende juridisch kader:

1. Leerlingen van 12 tot 16 jaar oud moeten, naast hun ouders, zelf toestemming geven voor hun medische behandeling. Het gaat dan om een zogenaamde dubbele toestemming. De afspraken moeten schriftelijk vastgelegd worden;
2. Leerlingen vanaf 16 jaar oud beslissen zelf over hun medische behandeling en geven daar ook zelf toestemming voor. Voor de wet worden zij hetzelfde behandeld als een volwassene. Wij adviseren de leerling wel om zijn ouders erbij te betrekken. De afspraken moeten schriftelijk vastgelegd worden.

We onderscheiden in dit protocol drie situaties:

- Een leerling wordt ziek op school.
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek*.
- Medische handelingen*.

Deze situaties worden hieronder toegelicht.

** Het is belangrijk om te vermelden dat voor iedere individuele medewerker van Pro College geldt dat hij op ieder moment mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht zelfs nadat hij daar op een eerder moment mee heeft ingestemd of instructie voor heeft ontvangen.*

1. EEN LEERLING WORDT ZIEK OP SCHOOL

Regelmatig zijn er leerlingen die 's morgens gezond op school komen, maar tijdens de schooluren last krijgen van bijvoorbeeld misselijkheid, hoofd- of buikpijn of een insectensteek.

In zijn algemeenheid zijn onze medewerkers niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. Wij verstrekken geen pijnstillers of zalfjes bij dergelijke klachten.

Ons uitgangspunt is dat een leerling die ziek is naar huis moet en wordt toevertrouwd aan de zorg van ouders.

Wat doet de school in geval van ziekte?

a) Eerst de ouders raadplegen.

Indien de leerling daartoe in staat is laten wij de leerling onder begeleiding van een medewerker van Pro College zelf met ouders bellen om te bespreken wat er dient te gebeuren.

b) Als de ouders niet te bereiken zijn?

De leerling wordt niet naar huis gestuurd indien er geen contact is geweest met ouders.

c) We blijven de leerling observeren.

Het blijft zaak de leerling voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders, zodat we in dit protocol dan ook niet uitputtend alle signalen benoemen die zich voor kunnen doen. Maar enkele zaken waar we op kunnen letten zijn:

- Toename van pijn;
- Misselijkheid;
- Verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- Verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur);
- Verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Bij twijfel raadplegen wij altijd een (huis)arts of 112.

2. HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK

Leerlingen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, pillen bij ADHD, insuline bij diabetes of antibiotica. Soms vragen ouders aan de school of een medewerker deze middelen wil verstrekken.

Pro College hanteert het beleid dat wij geen medicijnen en middelen verstrekken en/of toedienen aan leerlingen. Wij gaan ervan uit dat leerlingen (samen met ouders) daar zelf voor zorgdragen.

Verstrekken van medicijnen in noodsituaties en levensbedreigende situaties.

Ouders of leerling (16 jaar en ouder) kunnen bij de schooldirecteur een verzoek indienen een medicijn aan de leerling toe te dienen in een levensbedreigende- of noodsituatie (bijvoorbeeld allergische reacties (denk aan notenallergie of wespensteek) of een andere medische aandoening zoals epileptische aanvallen). Dit kan met het aanvraagformulier in bijlage 3.

Op basis van het schriftelijke verzoek beslist de schooldirecteur of de school aan de verstrekking van de medicijnen in noodsituaties zal meewerken. Indien Pro College ermee instemt dan gelden in ieder geval de volgende zaken, rekening houdend met de juridische kaders:

- a) Het formulier is volledig ingevuld door leerling en ouders, zie voorbeeld ingevuld formulier in de bijlage 3. Daarbij kan Pro College nog aanvullende voorwaarden stellen.
- b) De toestemming dient ondertekend te worden door alle partijen.
- c) Wij nemen de medicijnen alleen in ontvangst en bewaren deze uitsluitend wanneer ze in de originele verpakking zitten, uitgeschreven zijn op naam van de betreffende leerling en voorzien zijn van de naam van de leerling.
- d) Ouders en leerling zijn er zelf voor verantwoordelijk dat de houdbaarheidsdatum van het op school aanwezige medicijn niet verstreken is en dat het de meest actuele medicatie voor de leerling betreft.

Mocht een leerling niet goed op een medicijn reageren of dat er onverhoopt een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, dan belt school direct met de huisarts, specialist in het ziekenhuis of 112.

De medewerker kan in Presentis alle gegevens van de leerling terugvinden. Leerlingen met een medisch protocol hebben in Presentis een '!' voor hun naam staan.

3. (VOORBEHOUDEN) MEDISCHE HANDELINGEN

Pro College vindt het van belang dat een langdurig zieke leerling, een leerling met een chronische ziekte of een leerling met een bepaalde handicap zoveel mogelijk naar school gaat. De leerling heeft dan contact met leeftijdgenoten, volgt lessen en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn ziekte of handicap.

Voor sommige leerlingen is het noodzakelijk dat er handelingen verricht worden die vallen onder *voorbehouden* medisch handelen. Dit zijn handelingen die normaliter enkel door een bevoegde arts mogen worden uitgevoerd. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetes door middel van een vingerprik of het toedienen van injecties. In principe worden deze handelingen altijd door de leerling zelf, zijn ouders, de arts of de thuiszorg op school verricht.

Pro College hanteert het beleid dat wij geen voorbehouden medische handelingen (Zogenaamde BIG-geregistreerde handelingen) verrichten.

In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat en levensbedreigend kan zijn, wordt desondanks door de ouders en/of leerling wel eens een verzoek ingediend bij de schoolleiding tot het verrichten van medische handelingen. Een jeugdarts kan Pro College en ouders in deze situaties adviseren bij de keuze om wel of niet voorbehouden medische handelingen uit te gaan voeren bij een leerling. Zeker in lastige of gecompliceerde situaties kunnen deze adviezen van belang zijn.

Verstrekken van medische handelingen.

Ouders of leerling (16 jaar en ouder) kunnen bij de schooldirecteur een verzoek indienen tot het verlenen van een medisch handeling aan de leerling. Dit kan met het aanvraagformulier medisch handelen in de bijlage.

Op basis van het schriftelijke verzoek beslist de schooldirecteur of de school aan het verlenen van de medisch handeling zal meewerken. Indien Pro College ermee instemt gelden in ieder geval de volgende zaken, rekening houdend met de juridische kaders:

- Het formulier is volledig ingevuld door leerling en ouders, zie voorbeeld ingevuld formulier in de bijlage. Daarbij kan Pro College nog aanvullende voorwaarden stellen.
- De toestemming dient ondertekend te worden door alle partijen.
- Wij nemen de medicijnen alleen in ontvangst en bewaren deze uitsluitend wanneer ze in de originele verpakking zitten, uitgeschreven zijn op naam van de betreffende leerling en voorzien zijn van de naam van de leerling.
- Ouders en leerling zijn er zelf voor verantwoordelijk dat de houdbaarheidsdatum van het op school aanwezige medicijn niet verstreken is en dat het de meest actuele medicatie voor de leerling betreft.

Wanneer wordt besloten dat iemand van het schoolpersoneel de medische handeling gaat uitvoeren, neemt Pro College daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich. Daarom wordt er met specifieke medewerkers binnen de school afgesproken om deze handelingen uit te voeren en is een

door een arts afgegeven bekwaamheidsverklaring voor deze medewerkers een noodzakelijke voorwaarde.

In een heel uitzonderlijke situatie kan het voorkomen dat een leerling zich niet aan de gemaakte afspraken houdt en niet mee wil werken. In zo'n geval nemen wij contact op met de ouders of huisarts of bellen wij direct met 112.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dan stelt de school zich direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van de leerling en/of 112. De medewerker kan in Presentis alle gegevens van de leerling terugvinden. Leerlingen met een medisch protocol hebben in Presentis een '!' voor hun naam staan.

4. WETTELIJKE REGELS EN AANSPRAKELIJKHEID

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde voorbehouden medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg maar geeft daarmee ook een aantal richtlijnen voor schoolbesturen en schoolpersoneel als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

De hiervoor beschreven situatie is ook van toepassing wanneer iemand van het schoolpersoneel bij een leerling een voorbehouden medische handeling verricht. Technisch gezien valt schoolpersoneel niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische en paramedische beroepen. Soms wordt schoolpersoneel echter betrokken bij de zorg rond een zieke of gehandicapte leerling en daarmee worden ze partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat iemand van het schoolpersoneel gevraagd wordt om een voorbehouden medische handeling bij een leerling uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van een medewerker nemen wij zeer serieus.

Daarom moet deze medewerker door een arts 'bekwaam' worden geacht. Deze medewerker dient dan ook gedegen instructie te krijgen over hoe hij de handeling moet uitvoeren. Deze wordt in het algemeen door de behandelaar van de betreffende leerling gegeven. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring (zie bijlage 5).

Een medewerker kan niet verplicht worden om medische handelingen uit te voeren. Ook al heeft een medewerker een bekwaamheidsverklaring en hebben ouders en/of de leerling toestemming verleend, dan nog kan de medewerker ervoor kiezen om de handeling niet uit te voeren. Bovendien kan Pro College een medewerker arbeidsrechtelijk gezien niet opdragen om voorbehouden medische handelingen te verrichten

De bekwaamheid moet bijgehouden worden door jaarlijkse bijscholingen, zeker omdat wij alleen incidentele handelingen in noodsituaties uitvoeren die daarom maar weinig uitgevoerd zullen worden.

Pro College laat bij voorkeur een tweede persoon binnen de school de instructie volgen. Mocht één van tweeën afwezig zijn, dan is er in ieder geval nog iemand waarop een beroep kan worden gedaan in geval er voorbehouden medische handelingen moeten worden verricht. Op deze manier wordt een optimale zorgvuldigheid aan leerling, ouders, schoolleiding en schoolmedewerkers gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een schoolmedewerker in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Heeft een schoolpersoneelslid geen bekwaamheidsverklaring, dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Pro College is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de medewerker doet. Kan Pro College een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

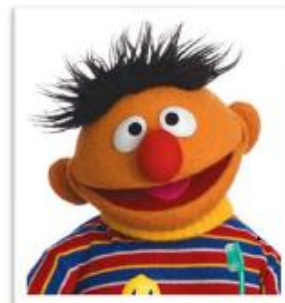
Voor medewerkers van Pro College is het uitsluitend toegestaan om een medische handeling uit te voeren waarvoor men én toestemming heeft van de schoolleiding en de betrokken leerling (en ouders indien de leerling jonger is dan 16 jaar) én waarvoor de medewerker een geldige bekwaamheidsverklaring heeft. Een medewerker die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht omdat hij bijvoorbeeld deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht, zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren.

Een medewerker die onbekwaam en/of zonder afspraak met een arts deze handelingen verricht, is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar kan in uitzonderlijke extreme gevallen ook strafrechtelijk aansprakelijk zijn. Dit geldt alleen wanneer er sprake is van opzet. Pro College kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en (in extreme gevallen) strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

BIJLAGE 1- VOORBEEDEN INGEVULD FORMULIER MEDISCH PROTOCOL

MEDISCH PROTOCOL		
		
Naam	Bert	
Klas	1B	
Mentor	Ernie	
Datum	04-03-2021	
Zorgcoördinator	Miss Piggy	
Omschrijving ziekte, allergie of medische bijzonderheid		
Diabetes type 1 Bert draagt een glucosesensor (FSL) in zijn bovenarm waarmee hij zijn bloedsuiker kan uitlezen op zijn mobiele telefoon...tot grote ergernis van Ernie.		
Symptomen		
Hypo: te lage bloedsuikerwaarde (<4 mmol/l) -> trillerig, moe, duizelig, honger, concentratieproblemen Hyper: te hoge bloedsuikerwaarde (>17 mmol/l) -> dorstig, humeurig, moe		
Handelingsadviezen		
Stap 1: bij symptomen -> bloedsuiker laten controleren. -> bij Hypo (<4): 2 tabletjes Dextro Energy in laten nemen, niet alleen laten. -> bij Hyper (>17): insuline laten spuiten, niet alleen laten. Stap 2: bij ziek zijn, overgeven of diarree -> ouders bellen Stap 3: bij (dreigend) flauwvallen In de stabiele zijligging leggen, 112 bellen en aangeven dat het om een diabetespatiënt gaat, ouders bellen, niet alleen laten.		
Contactgegevens		
Moeder 06-123456, Huisarts 06-123455		
Dagelijkse aanwijzingen (geen noodsituatie)		
1) Bert kan via zijn mobiele telefoon een alarm krijgen. Laat hem dan direct kijken en actie ondernemen. 2) Zodra Bert zelfstandig insuline kan spuiten, kan dit ook op school plaatsvinden. 3) Bert mag altijd naar het toilet en drinken. 4) Bij uitstapjes overlegt de mentor met ouders. Bert heeft geen zwemdiploma..		
Datum akkoord		
Door MT:	Door ouders:	Besproken met team:
Medewerkers van Pro College zijn niet gerechtigd medische handelingen te verrichten. In geval van nood zal zo goed mogelijk gehandeld worden zoals omschreven bij "handelingsadviezen" door medewerkers die hiermee akkoord zijn gegaan bij de start van het schooljaar.		

Naam	Ernie
Klas	1B
Mentor	Bert
Datum	04-03-2021
Zorgcoördinator	Miss Piggy

Omschrijving ziekte, allergie of medische bijzonderheid

Differentiaal diagnostisch primair epilepsie syndroom.

Aanvallen worden uitgelokt door koorts, slaapttekort en mogelijk door lichtflitsen.

Symptomen van (grote) aanvallen

Angst, naar boven draaiende ogen, schokken en schudden van armen en benen, soms met 'schreeuwen', bewustzijnsverlies en verslappen. Een aanval duurt 1-2 min tot 10-15 min.

Het is mogelijk dat Ernie t.g.v. de aanval incontinent is en/ of op zijn tong bijt.

Handelingsadviezen

Bij een aanval: je kan niks doen om een aanval te voorkomen of te bekorten.

1. Let op dat niemand met zijn mobiel opnames maakt!
2. Begeleid de leerling naar de grond. Voorkom dat hij zich kan verwonden, leg een jas o.i.d. onder zijn hoofd, maak knellende kleding los. Stop niks in de mond.
3. Kijk op de klok/horloge neem de tijd op.
4. Laat een BHV'er halen door een leerling, stuur de klas naar de aula.
5. Toedienen van noodmedicatie (neusspray) bij een aanval langer dan 5 minuten: in totaal 3 pufs (afwisselen per neusgat) en 112 bellen.
6. Na de aanval in stabiele zijligging leggen. Stel hem gerust, laat hem nog even liggen, laat geen water drinken.
7. Altijd na een grote aanval moeder bellen.
8. Bij twijfel of bij nood altijd 112 bellen!

Contactgegevens

Moeder 06-123456, Huisarts 06-123455

Plek noodmedicatie

Voorvakje rugzak Ernie, bij de conciërge

Dagelijkse aanwijzingen (geen noodsituatie)

1. Ernie mag niet zwemmen of meedoen aan activiteiten op hoogte.

Datum akkoord

Door MT:

Door ouders:

Besproken met team:

Medewerkers van Pro College zijn niet gerechtigd medische handelingen te verrichten. In geval van nood zal zo goed mogelijk gehandeld worden zoals omschreven bij "handelingsadviezen" door medewerkers die hiermee akkoord zijn gegaan bij de start van het schooljaar.

BIJLAGE 2: IN TE VULLEN FORMULIER MEDISCH PROTOCOL

MEDISCH PROTOCOL			
Naam Klas Mentor Datum Zorgcoördinator			
Omschrijving ziekte, allergie of medische bijzonderheid			
Symptomen van (grote) aanvallen			
Handelingsadviezen			
Contactgegevens			
Plek noodmedicatie			
Dagelijkse aanwijzingen (geen noodsituatie)			
Datum akkoord			
Door MT:		Door ouders:	Besproken met team:
Medewerkers van Pro College zijn niet gerechtigd medische handelingen te verrichten. In geval van nood zal zo goed mogelijk gehandeld worden zoals omschreven bij "handelingsadviezen" door medewerkers die hiermee akkoord zijn gegaan bij de start van het schooljaar.			

BIJLAGE 3: BEKWAAMHEIDSVERKLARING BIJ HET UITVOEREN VAN MEDISCHE HANDELINGEN

Bekwaamheidsverklaring

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

Verklaart dat,

Naam medewerker:
Functie:
Werkzaam bij:

Na instructie door ondergetekende in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.
De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam leerling:
Geboortedatum:

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Ondergetekende:

Functie:

Werkzaam aan/bij:

Plaats:

Datum:

Handtekening:

BIJLAGE 4: RICHTLIJNEN HOE TE HANDELEN BIJ EEN CALAMITEIT:

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit

- Ten gevolge van het toedienen van medicijnen aan een leerling.
- Ten gevolge van het uitvoeren van een medische handeling.
- Laat de leerling niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer de leerling goed en probeer hem gerust te stellen.
- Waarschuw een volwassene voor bijstand of laat één van de andere leerlingen een volwassene ophalen waarbij je duidelijk instrueert wat de leerling tegen de volwassene moet zeggen.
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van de leerling.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Geef aan naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (indien van toepassing: welke fout er is gemaakt).
- Zorg ervoor dat je alle relevante gegevens van de leerling bij de hand hebt. Je kunt de gegevens onder het ‘!’ vinden in Presentis of je laat ze direct door iemand opzoeken, zoals:
 - Naam van de leerling
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en/of een andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor: een andere, door de ouders aangewezen persoon).
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 - In geval van opname: geef door naar welk ziekenhuis de leerling is gegaan.
- Informeer zo snel mogelijk je leidinggevende.